

I. évfolyam. Pozsony, 1899. november 15. 2. szám.

JÓ PÁSZTOR

KERESZTYÉN CSALÁDI LAP.

SZERKESZTI
KOVÁCS SÁNDOR
THEOL. AKAD. TANÁR.

ÁRA:
EGY ÉVRE 2 KORONA. — FÉLÉVRE
1 KORONA 20 FILLÉR.

MEGJELENIK MINDEN HÓ 15-ÉN.

MEGJELENIK MINDEN HÓ 15-ÉN.

BALASSA-GYARMAT
B.-GYARMATI KÖNYVNYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

1899

TARTALOM.

Ádventi ének	Sántha Károly.
Ádvent	Raffay Sándor.
Csepreg utolsó prédikátorai	Payr Sándor.
A három gyűrű meséje	S.
A theologusok Otthona	Régi Theologus.
A hitnek erőtelenségéről	Sz. F. I.
Ének a Jézus szeretetéről. (Mutatvány az Imádságos Könyvből).	
Halottaink	
Az egyházi élet köréből	

Az igen tisztelt lelkész, vallástanár és tanító urakat bizalommal kérjük, legyenek szívesek

a „JÓ PÁSZTOR“-t

t. híveik és tanítványaik közt terjeszteni. Hét előfizető után tiszteletpéldányt adunk.

Mutatványszámokkal kívánatra készséggel szolgál a kiadóhivatal: **B.-Gyarmati Könyvnyomda Részvénytársaság.**

JÓ PÁSZTOR

KERESZTYÉN CSALÁDI LAP.

SZERKESZTI
KOVÁCS SÁNDOR
THEOL. AKAD. TANÁR.

ÁRA:
EGY ÉVRE 2 KORONA. — FÉLÉVRE
1 KORONA 20 FILLÉR.

Ádventi ének.

Dallam: Istenfélők, mely boldogok vagytok.

Szállj lelkemnek minden gondolatja
Ahhoz, aki mindnyájunknak atyja,
S örülj Ő benne,
Mert fiában megjelent kegyelme!

Áldjad Istent s hajts előtte térdet
A ki küldé Egy szülöttjét érte,
Bűnös halandó!
Élsz örökké, nem vagy már mulandó.

Óh Istennek kimetszett remekje,
Magy hálámat ajkam mint rebegje
Mélytőán hozzád,
Aki által megnyilt a mennyország?

Bujdosván a siralom völgyében,
Mit világa már dereng az éjben.
Óh vezess, hívslak.
Édes Jézus, te hajnali csillag!

Óh vezérelj, mert nehéz a pálya
En hitemnek belj sok a próbája,
Míg lelkem végre
Mint arany megfiszfúl, fűzben égve.

Óh vezetgess, míg jön a nagy éjjel,
Síromat is hintsd szép reménnyel,
Hoggy álmodásom
Véget ér és lesz föltámadásom.

*Hála Méked! Mert Te vagy az élet,
Bűnt elhagyva Benned, Méked élek.
Segíts! Így leszen
Születésed újjászületésem!*

Sántha Károly.

Ádvent.

Áldást hozó ádventi szent napok, reménységnek, örömnök napjai, áldással köszöntünk!

Köszöntünk és kérünk, készítsétek meg szíveinkben az eljövendő Úrnak útait.

Mily boldog is volt amaz első ádvent, a mikor minden szívet a Megváltó után való szent vágyódás töltött be. A mikor a próféta szózatára: «Örülj erősen Sionnak leánya, örvendezz Jeruzsálem leánya, ime a te Királyod eljő tenéked» — örömnök pírja gyúlt ki az arczokon, lelkesedés lángja ült ki a dobogó szívből a ragyogó szembe! A mikor a régi reménység végre valóra vált s a Sion örvendező leányának kitörő szavát visszhangozta Jeruzsálem minden bérce, völgye: «Áldott, a ki jó az Úrnak nevében!»

Oh első ádventnek édes boldogsága, szállj be szíveinkbe!

Azóta az örökkévalóság óralapján sok száz év sorával haladt előbbre az idők mutatója. Más lett az ember, mássá vált világa. Tudásunk gazdagabb, érzelmünk szinte perzselve emésztí a tudnivalók óriás halmazát. S az ismeret embert és világot gyorsan alakít.

És mégis az ádvent ma is reménységnek és örömnök áldott ideje. Mert változzék bár meg bennünk és körülünk minden, egy nem változik: az emberszív világa. Az pedig ma ép úgy, mint évezredek előtt, boldogságra, szeretetre vágyik s igaz boldogságát, békéjét, üdvét ma is csak Istenétől nyeri, Jézusában leli. S mit ér akárha a bölcsék köve is, ha a szív üres, ha nincs benne önzetlen szeretet, ha nincs boldogsága.

S mily szegény a mi világunk igaz boldogságban! Mint tévelygünk vezérlő fény nélkül, hamis próféták hitető szavait követve. Mint tudakozzuk az álnok szívű vakvezetőktől: «Te vagy-e, a ki eljövendő volt, vagy mást várjunk?» Mint szegyeneljük a sok bölcsesség közt a Krisztus egyszerű evangéliumát, mintha bizony nem volna az ma is és mindörökké Istennek hatalma minden hívőnek üdvösségére!

Letértünk az Isten útairól, nem a Kiszttust követjük, hamis megváltók után veszedelembé rohanunk.

Hogyne volnánk hát boldogtalanok, hogyne volnánk hát lelki nyomorúságban, mikor a jó lélek helyett balga bölcselkedés vezet, gonosz önzés veszajt!

Oh, hol a támasz, hol a menedék!

Ma is ott, a hol volt évszázadok előtt. Ma is ott, a honnét a reménység és öröm szava hangzik: «Örülj erősen Sionnak leánya: Ime a te Királyod eljő tenéked. Áldott, a ki jó az Úrnak nevében!»

Ama jó pásztor jó hozzánk, közénk, hogy megőrizzen a gonosztól, vezessen a vágyott boldogságra, kies mezőkön legeltesen minket, élet kenyerével tápláljon, élet vizével itasson!

Boldog a kinek ő a jó pásztora!

Oh jöjj, lelkemnek pásztora, Uram, Krisztusom, «jöjj be hozzám, te szolgálodhoz, szegény megtérő juhodhoz.»

Oh jöjj Uram, indítsd szívemet igaz öröm szent buzgóságával zengenem eléd: Áldott, a ki jön az Úrnak nevében! Légy segítségül Isten a Dávid fiának, hogy békéjét, üdvét, örök boldogságát e világ újra benne keresse és nála találja!

Ádventi lélek, jöjj, egyenged meg az Úrnak útát a mi sziveinkbe!

RAFFAY SÁNDOR.

Csepreg utolsó prédikátorai.

Az 1643. év Katalin napján november 25-én lesújtó meglepetésnek lett szemtanúja a virágzó, kies Csepreg városának akkor még tisztán evangélikus lakossága. Pápista nagy urak, hajdúk és tisztartók jártak-keltek a város utczáin. Mit akarnak? Szokatlan alakok ezek itt. Voltak, a kik fel is ismerték őket. A protestáns gyűlő palatinusnak, Esterházy Miklós grófnak az emberei. Mondják maga a nádor is itt van Csepreg ifjú földes urával, Nádasdy Ferencz gróffal. Hát mégis jó barátok lettek Nádasdy és Esterházy? Ha Pilátus és Heródes barátok lesznek, akkor az igaznak halála következik. (Lukács 23., 12.)

Huszonkét évvel ez előtt jártak itt Esterházy katonái, akkor is romokban, porban és hamuban hagyták maguk után a várost. Isten csudája, hogy újra felépülhetett. Csak a holttestek száma, a kiket az evang. Csepregnek 1621-ben történt teljes elpusztítása után összeszedhettek, 1223 volt. Mindezeket egy közös sírba hantolták el, nem messze a Répcze kanyarulatától. A régi sebek még be sem hegedtek, s már is új, végzetes veszedelem zúdúl a csepregi evangélikusokra. A mondott napon zsinatjuk lett volna az evangélikusoknak. Negyven lelkész, nemes urak és jobbágyok nagy számmal voltak jelen. Itt, a gyűlést megelőző isteni tiszteleten a jelenlevők elképzelhető felháborodása közt jelentette ki Nádasdy, az ekkor 18 éves ifjú, hogy

apái hitét elhagyva, átpártol a római egyház aklába, a melytől inkább reméli üdvösségét. Bizonyára csak e világi üdvösségre gondolt.

De még így is csak nehezen tudta lelkiismeretét megnyugtattani. Forma szerint csak a következő karácsonyi ünnepek alkalmával tért át a pápistákhoz, az evangélikusoktól már ekkor elvett sárvári templomban. Sennyei veszprémi püspök jelenlétében nagy ceremóniával történt meg a gazdag főúr csúfos hitehagyása. Erről a dologról is elmondhatni: a szó Nádasdy szava, de a kezek Esterházy kezei valának. A fiatal gróf áldozatul esett a nagy befolyású nádor csábításainak és a maga lelke határtalan nagyravágásának.

Nádasdy Ferencz Nádasdy Pál és Révay Judith fia volt. Apja kegyes, istenfélő férfiú, ki fiai számára maga írt imádságos könyvet és az evang. tanulókat és lelkészeket bőkezűen segítette. Anyja a vallásos és hazafias magyar főúri asszonyok mintaképe. De fiúkban a nagyravágás ördöge eleitől fogva benne lakott. Tanítói előre megjövendölték, hogy ez fogja őt megejteni. Különben Ferencz gróf éles elméjű ifjú volt. Kis Bertalan sárvári lelkész és püspök volt a nevelője. Az ifjú gróf még 1636-ban márcz. 9-én Keresztúrból küld egy levelet eme nevelőjének, s ehhez csatolja egy wittenbergi evang. theologiai munkának általa végzett fordítását, kérvén őt, hogy a benne előforduló hibákat javítsa ki. Később is a nagy pápista Esterházyval és az ennek udvarában tartózkodó jezsuitákkal asztal felett élő szóval, vagy írásban sokszor vitatkozott. Esterházynak egy ily Nádasdyval folytatott hosszabb vitairata fenn is maradt.

Ezek a vitatkozások ugyan nem, de meggyőzte Nádasdyt más. Volt a nádornak egy szép leánya, Júlia, a kinek kezéért a nagy költő, a vitéz és bölcs államférfiú Zrínyi Miklós is pályázott. De Nádasdy lett a győztes, ez is persze a hite árán. Esterházy Júlia szép szemeiért és azon világi előnyökért, a melyekkel a nádor befolyása által vélt elérni, eladta az ifjú Nádasdy apáinak vallását. A gazdag menyaszonnyt megkapta.

Szomorú sors várakozott most Nádasdy nagykiterjedésű uradalmában az evangélikus népre, s különösen a papokra, tanítókra. Mint aféle hitehagyó, előbbi hitfelei kegyetlen üldözésével akarta elhíttetni, hogy meggyőződésből és nem külső előnyökért tért át. Első sorban érte a csapás Csepregen a felső nagy templomnak jeles papját, Lethenyi Istvánt.

Lethenyi Nádasdy Pál költségén Wittenbergben tanult. Hazatérte után Sárvárott volt elsőben iskolai igazgató, s már itt is nagy író embernek bizonyult a református Kanizsai Pálfi Jánossal. Innen került 1621-ben Csepregre lelkésznek, hol egyszersmind az esperesi tisztelet viselte. Több jeles munkája jelent meg a csepregi nyomdában.

1631-ben kiadta az evangyéliumok és epistolák gyűjteményét, hozzájuk alkalmazott imádságokkal. Samarjai János ref. püspöknek az úniót célzó «Magyar Harmónia» cz. munkájára is egy czáfoló irattal felelt 1633-ban. Hutter Lénártnak egy hittani munkáját is lefordította és kiadta 1635-ben. Ipának, Zvonarich Mihály püspöknek életrajzát is megírta. Elsőben is ennek a jeles esperesnek kellett csepregi állomását elhagynia 1643-ban, a kit később a kőszegiek választottak meg papjuknak. Késő vénségig Kőszegen lelkészkedett, utóbb Regini Jakab volt a káplánja. Nádasdy a földesúr és ipa, Eszterházy a nádor elég nagy urak voltak ahhoz, hogy egy szegény protest. papot a parochiából akkor, a mikor akarták, kiűzhessenek. Nádasdy volt tanítóját, Kis Bertalan püspököt is elűzte Sárvárról.

Az elkeseredett csepregieket akkor még csak az vígasztalta, hogy Lethenyei elűzetése és a nagy templom elvétele után az alsó, kisebb templom melletti parochián meghagyták még a másik lelkészt, Godi Imrét.

Nevzetes férfit volt ez a maga nemében. Godi Imre előbb szanyi római kath. plebánus, majd győri kanonok volt. De 1639-ben megúnván a római egyház szolgálai jármát, elhagyta kényelmes, biztos állását és az üldözött, lenézett, szegény evangélikusoknál jelentkezett egyházi szolgálatra. A tudományára és erkölcsire kiterjedő előleges vizsgálat után 1604. évi június 14-én avattatott lelkésszé a Csepregen tartott zsinat alkalmával s ugyan akkor sajátkező aláírásával is kötelezte magát az evang. hitvallási iratok s ezek közt a formula concordiae megtartására. A XVII. században csak itt a Dunántúl is több feltűnő eset fordult elő, hogy magas állású róm. kath. papok hozzánk áttértek. Godit hitbeli meggyőződés hozta át hozzánk. Evang. híveinek bizalmát teljes mértékben megnyerte és megérdemelte. Előbb Sárvárott, 1643. június 19-től 1644. ápril 20-ig pedig Csepregen volt lelkész. Helyzete Nádasdy hitehagyása után, mint volt róm. kath. papé tarthatatlan volt itt. E nélkül is eleget kellett volna szenvednie az erőszakos térítések miatt. Utóbb Godit is a kőszegiek hívták meg lelkészüknek s 1660. körül ugyanitt espere-sük is volt a környékbeli gyülekezeteknek.

A földes úr valami Szenttamási Máté nevű plebánust állított be Lethenyi helyére a felső templomhoz, a ki Nádasdy és Eszterházy által támogatva kíméletlen vakbuzgósággal és kegyetlenséggel terelte a népet a római egyházba. Így Godi utódainak, az alsó templomnál még egy ideig megtűrt evang. lelkészeknek példátlan szenvedéseket kellett eltűrniök. Búki Szabó Mihálynak lelkipásztorkodása esik erre az időre, 1645—1648-ig ő igyekezett megtartani azt, a mi a földesúr, plebánus, hajdúk és urasági tisztek kegyetlen-

ségével szembe még megtartható volt. Csak 3 éven át bírta a nehéz munkát, azután ennek is nyoma vész. Jellemzi ezt az átmeneti időt, a mikor a nép szíve szerint az evangyéliomnak volt híve, de erős nyomás alatt állott, Gálos Mártonné, Fruk Margit asszonynak 1651. ápr. 25-én kelt végrendelete, ki az alsó evang. templomnak 8 frtot, az alsó predikátornak 3 frtot, Szenttamási felső plebánosnak pedig egy «hitvány» tehenet hagyományoz. E tehen az akkori árak szerint bizonyára nem ért 3 frtot. De végrendeletét a r. kath. városbíró és jegyző előtt kellvén tennie, nem merte a plebánust kihagyni.

Utolsó evang. lelkésze volt Csepregnek Peresznyei András. Ez 1651-ben jött ide mint javakorbéli családos férfiú. Ha a szenvedés, bánat, vagy elleneinek gyűlölete ölte volna meg, az sem lett volna csuda. Tény az, hogy a következő 1652. évben Szentháromság vasárnapján meghalt. Temetésére eljött néhány szomszédbeli evang. lelkész és Musay Gergely, a püspök is Lövőről, hogy szemtanúi és meg-síratói legyenek Csepreg dicsősége porbahullásának, mely nyomban be is következett, mihelyt abban az evangyéliomi világosságot kioltották.

A temetést jóformán be sem fejezték, előállott Csepreg polgármestere és a templom kulcsát elvevén, a nép és a lelkészek jelenlétében megtiltotta a püspöknek, hogy ide többé lutheránus papot ne merjen hozni a gróf úr tudta nélkül. S minthogy a püspök mégis administratort rendelt az ekléziába, ezt a városbíró és néhány pápista ember a paplakon betörve a legcsúfosabb bántalmazások között kihurczolták az utczára. Ilyen sors várazozott Peresznyei árván maradt családjára is. Az özvegy papnét bölcsőben fekvő hathetes kis gyermekével és a többi árvával együtt minden részvét és irgalom nélkül kitették a nyílt utczára, Isten szabad ege alá. Mehetett, a hová tudott, koldúlni. Magyar ember a gazdátlan ebbel sem szokott így bánni. Elvették azután a templommal és paplakkal együtt a papi szőlőket, réteket és a még Peresznyei által megmunkált szántóföldeket is.

A nagy urak és a plebánus, mely utóbbi nagy érdemeiért utóbb csornai prépost, majd erdélyi püspök lőn, már most elérték céljukat. Nem volt, a ki Krisztus tiszta evangyéliomát hirdesse az egykor oly művelt, virágzó városkának. — Az 1655-ik évi országgyűlésről vezetett naplóban az is meg van írva, hogy a csepregi evangélikusoknak a kir. biztosok az alsó két templomot a hozzá tartozó jövedelmekkel háromszor is visszaadták, mégis elvétetett tőlök és most a nyomorúlt népet megszámlálhatatlan módon zavarják vallásgyakorlatában, büntetik, bebörtönözik és addig szabadon nem bocsátják, míg a pápistákhoz át nem pártolnak. A róm. kath. plebánus ünnep-

napokon fegyveres csapatokkal járkal a város körül, örködve, hogy senki a szomszéd helyekre isteni tiszteletre el ne menjen. A gyermekszülő asszonyok 10—20 hét előtt sem mehetnek ki az egyháztól, mert a plebánus csak oly feltétellel akarta őket kibocsátani, hogy hozzá át térjenek. — A róm. kath. nádor, főispán, földesúr, tisztartó, plebánus és hajdú úgy fogtak össze, hogy a mindenfelől szorongatott nyáját a pápaság egyedül üdvözítő aklába áttereljék.

Meg is csinálták a dolgot alaposan. Ma nyoma sincs Csepregen az evang. egyháznak. Az evangélikusok által épített alsó templom ma a pápistáké s mellette apáczaárda áll, talán épen azon a helyen, a honnan az evang. papnét árváival együtt embertelenül kivetették. Így múlt el Csepreg régi dicsősége. Eltűnt a híres könyvnyomda. A régi jeles iskola, melyet jó híre után akademiának, kollegiumnak is neveztek, egyszerű elemi iskolává sülyedt alá. Csepreg olyan szerepre, a milyennel a reformatio korában birt, többé soha sem emelkedett.

Hát Nádasdy, a földesúr, mennyire vitte fel a dolgát, mert hisz az ő nagyravágyása vetette oda áldozatúl Csepreget is?

Nem elégedett meg azzal, hogy a nádor veje volt, maga is nádor akart lenni. Egész életében Esterházyval együtt fejhajtó engedelmes szolgálja volt az ausztriai uralkodó háznak. Mégis csakhogya a nemzet előtt népszerűsége tegyen szert és ily úton nádorrá választassék, részt vett a Wesselényi-féle összeesküvésben. Maga is így vallotta ezt bírái előtt. Vérpadra tehát a nagyravágyás vitte őt. — I. Lipót tanácsadói minden áron halálát akarták eme dunántúli Croesusnak. X. Kelemen pápa is közbevetette magát a királynál, azt hozván fel érdeméül, hogy 40,000 lelket térített vissza a római egyházba. A protestánsok 40 templom elfoglalását rótták fel neki. A pápa szava is hiában volt. 1671. évi április 30-án lefejeztetett Bécsben. Míg a vesztőhelyre vitték, a bécsi csöcselék e szavakat kiabálta feléje: «Éljen az igazságos Lipót, vesszenek a pártütők!» Szétszaggatták volna, ha katonaság nem fedezi.

«Isten a kevélyeknek ellenek áll, az alázatosoknak pedig adja az ő kegyelmét.» I. Pét. 5, 5. «Légy hív mind halálig és néked adom az életnek koronáját!» Ján. Jel. 2, 10. PAYR SÁNDOR.

A három gyűrű meséje.

(Egy nagy költő meséje után).

Mesét mondok, atyánfia, olyan mesét, a minőt még talán soha sem hallottatok. Olyan mese ez, a melynek csak a fele mese; a másik fele megtörtént valóság; az egész pedig színarany igazság.

No már az ilyen mesét ugy-e csak szívesen meghallgatjátok? Halljátok hát . . . Hol volt, hol nem volt . . .

Az az, hogy mit is beszélek? Mert nemcsak úgy, mint a mesében szokás, de valósággal volt egyszer egy vitéz és nagylelkű, becsületes s ép oly vallásos fejedelem, a kit nagy uralkodói erényei miatt, csak úgy hívtak, hogy «Szaladin az igazságos», s a kinek a nevét az igazhitű muzulmán ember még manapság is ép oly tisztelettel emlegeti, miként például mi néhai való jó Mátyás királyunkat, a jó Isten áldja meg ő nagy emlékét! Ez a *Szaladin* a törökök kalifája (szultánja) volt, élt pedig ezelőtt kerek 700 esztendővel, épen abban az időben, a midőn a keresztyének azt a híres háborúkat folytatták, Üdvözítőnk szent sírjáért, a melyeket manapság is a keresztes háborúk neve alatt emlegetünk. Az volt ám csak a háború! 200 esztendeig tartott, 6,000.000 keresztyén embernek a vérébe került — s végül is, nem lett sikere. A szent föld Jeruzsálemmel és az Üdvözítő sírjával együtt, ma is a törököké.

Kezdetben, az igaz, el tudták a keresztyének Jeruzsálemet foglalni; meg is állapították nyomban a jeruzsálemi királyságot s fenn is állott vagy 100 esztendeig; de aztán elveszett örökre. Épen Szaladin volt az, aki 1187-ben, erős ostrom után, a szent várost bevette s ott maga megtelepedett. De azért vallása miatt ám egyik alattvalóját sem üldözte; keresztyének, zsidók, muzulmánok békén élhettek, míg ő élt. Panaszra nem volt oka senkinek.

Ilyen világ volt Jeruzsálemben Krisztus urunk születésének 1187-ik és igazságos Szaladin uralkodásának 16-ik évében.

Eddig terjed az én mesémben — *a valóság*.

* * *

Élt pedig ugyanekkor Jeruzsálemben egy gazdag zsidó kereskedő, a ki karavánjaival messze Egyiptomig, sőt Indiáig is eljárt s okos, becsületes iparkodással nagy vagyont, gazdagságot szerzett. De töméntelen vagyonánál és gazdagságánál még nagyobb híre volt a nagy lelkének, jó szívének és éles elméjének. Jeruzsálemszerte «Bölcs Náthán» volt a neve.

A bölcs ember híre természetesen csakhamar eljutott Szaladin füléig, a ki a sok hadviselés miatt épen pénz dolgában meg volt szorúlva. Elhívatta tehát Náthán zsidót, gondolván, majd kölcsön kér tőle s egyúttal meggyőződik arról is, csakugyan olyan bölcs-e, mint a híre.

Náthán eljött s megállt a küszöbön.

— Lépj közelebb zsidó! Csak előre! Ne félj!

«Féljen, a ki ellenséged» — feleli Náthán nyugodt méltósággal.

— Te vagy Náthán?

«Én vagyok.»

— Náthán, a bölcs?

«Nem.»

— Ám ha te nem is, de a nép azt tartja. És én kívántam megismerni a férfit, a kit a nép bölcsnek nevez.

A két férfi lassan belemelegszik a beszédbe és Szaladin a Náthán feleleteiből csakhamar rájön, hogy itt csakugyan rendkívüli bölcs emberrel van dolga. Náthán eleinte azt hiszi, hogy Szaladin valami üzletet akar vele kötni s tudjuk Szaladinnak szándéka is volt. De most, a bölcs emberrel való beszélgetés alatt egészen meglepedkezett a kölcsönről s egyszerre csak, Náthán nagy meglepetésére, egy különös kérdéssel fordult hozzá.

— Mond meg nékem, melyik hitvallás, minő törvény szerinted a legjobb?

«Én, uram, zsidó vagyok» feleli Náthán óvatosan.

— Én meg muzulmán vagyok, vág vissza Szaladin. És köztünk él a keresztyén. É három vallás közül már most igaz csak egy lehet. Mondd hát, te melyiket tartod annak?

Náthán kissé elgondolkozott s azután így kezdé beszédét.

«Hajdanában, réges-régen élt egy ember a messze Keleten, a kinek volt egy megbecsülhetetlen drága kézből ajándékba kapott gyűrűje. A gyűrű köve opál volt, százszínben játszó csoda-ritkaság s benne olyan erő rejlett, hogy Isten és ember előtt kedvessé tette azt, a ki e hittel viselte. A gyűrű apáról fira szállt drága örökségképen és pedig mindig arra a fiúra, a kit apja legjobban szeretett s a ki e jogon feje lett az egész családnak.

«Igy a gyűrű firól-fira szállva, végül egy olyanhoz került, a kinek három fia volt, mind egyformán jó és engedelmes, úgy, hogy az apa mind a hármat egyformán méltónak tartotta a gyűrűre. Mikor a legidősebb volt nála, gondolta, erre hagyja majd a gyűrűt; mikor pedig a középső vagy a legifjabb jött hozzá, az örökösjelölt is ő lett. Hát persze ez ment így, a míg mehetett, de örökké nem tartatott a habozás; az apa mindinkább érezte, hogy halála közeledik. Mit tegyen már most! Akármelyik fiát tünteti ki, megkeseríti, megrövidíti a másik kettőt. Végül is gondolt valamit. Művészt hívatott titkon s a gyűrűjének mintájára még két egészen olyan gyűrűt csináltatott. A gyűrűk oly fényesen sikerültek, hogy többé az apa sem tudta megkülönböztetni, melyik az igazi, s melyek a hamisak. Megörült az öreg s fiait külön-külön magához hívatva, egyenként megáldotta őket s átadta mindegyiknek a maga gyűrűjét — s meghalt.»

Alig hogy meghalt az apa, hát előáll mindegyik a maga gyű-

rűjével s mindegyik feje kíván lenni a háznak. Nézelik, nem tudják kisütöni, melyik az igazi gyűrű. Hogy a három közül kettő hamis, az bizonyos és mégis mindegyik a magáét mondja igazinak. Végre is bíró elé viszik az ügyet.

A bíró meghallgatta mindegyik panaszát külön, megnézte mindegyiknek a gyűrűjét külön s együtt a hármat, de csak nem tudott köztük igazságot tenni. Azért vagyok-e én itt — úgymond — hogy talányokat fejtegessek, vagy arra vártok, hogy az igazi gyűrű maga szólaljon meg? . . . De várjunk csak . . . Mit is mondatok? hogy az igazi gyűrűben varázserő rejlik s hogy az Isten és ember előtt kedvessé tudja tenni, a ki ily hittel viseli? . . . Nos, hát kell-e itt ítélet! Hamis gyűrűnek ily bűvereje nem lehet . . . Azért, ha ítélet helyett jó tanácscsal beéritek, menjetek el békével s vegyétek a dolgot, a mint van. Mindegyikötök apjától kapta a gyűrűjét, így hát higgye mindegyik a magáét igazinak. Hiszen bizonyos, hogy mindhármótokat egyforma szeretettel szeretett s nem akart elnyomni egyiket se a másik kedvéért. Nos rajta hát! Versenyt mutassa meg mindegyik az ő kövének bűvös erejét. Segítse ezt a bűverőt szelídség, szívélyes összeférés, jótevés, Istenbe bízás bensősége által előbbre. S majd ha a gyűrűk hatása késő utódoknál kitűnik, évezredek múltán ismét e szék elé idézem őket. Akkor itt nálamnál bölcsőbb bíró ül és ítél . . . Most menjetek . . . »

Igy felelt meg egykor bölcs Náthán igazságos Szaladin azon kérdésére, hogy a három vallás közül melyik az igazi s hogy az igazságos fejedelem megértette jól a bölcs férfiú beszédét, mutatja az, hogy Náthánt barátjává fogadta . . .

És ez a *mese* az én mesémben.

* * *

És ez a mese a mely félig mese, félig valóság, a mint mondtam, egészen *szímarany igazság*.

Miként egykor Szaladin idejében együtt éltek Jeruzsálemben zsidók, keresztyének, muzulmánok, úgy élünk együtt ma egy azon keresztyén anyaszentegyháznak, a Krisztus egyházának különböző felekezetei, evangélikusok, reformátusok s római katolikusok és hányszor versengünk, hányszor czivódunk az elsőbbség felett, akár csak annak a mesebeli embernek fiai — a gyűrű felett . . . Mármost melyikünk vallása az igazi s melyiké a hamis? . . . Előáll a kérdés, mint ott ama bíró előtt, a ki végül azzal döntötte el a pert: menjetek, versenyt mutassátok meg gyűrűtök bűverejét szelídséggel, szívélyes összeféréssel, jótevással, Istenbe vetett benső bizalommal . . . Értjük-e a szót, atyámfiai? . . .

Azért Szeretteim, ne azt keressük, a mi elválaszt, hanem a mi összeköt. Ne egymásnak a gyűlöletében versenyezzünk, hanem a szeretetben, hiszen a keresztyén vallás a szeretet vallása s azt olvasuk e szeretetről a bibliában, hogy «hosszútűró és kegyes az, nem irigykedik, nem cselekszik álnokul, nem fuvalkodik fel, nem cselekszik éktelenül, nem keresi csak az ő maga hasznát, nem gerjed hamar haragra, nem gondol gonoszt. Nem örül a hamisságnak, örül pedig az igazságnak. Mindeneket elfedez, mindeneket hiszen, mindeneket remél, mindeneket eltűr és soha el nem fogy.» (I. Kor. 13, 4—8).

És ne kutassuk, kinek a gyűrűje, hite hamis, csak éljünk s úgy éljünk, hogy velünk együtt egész világ a *miénket* tartsa igazinak; a többit bízzuk arra a nagy Bíróra, a ki majdan egykor ítél a szívek és vesék titkai felett s megjelenti a most még elrejtett dolgokat! . . . Jó volna, ha ez intést meghallanák mindenfelé e szomorú időkben! Akkor bizonyval előbb jönne el hozzánk Isten országa!

S.

A Theológusok Otthona.

Egyházi közintézményeink ismertetését a legifjabbal kezdjük meg. Négy esztendeje áll fenn, a nagy nemzeti öröm évben, 1896-ban született s máris szép érdemes múltja van. Jövője azonban még múltjánál is biztatóbb. A közszeretet karjaira vette a csecsemőt s oly gondosan, féltve és reménykedve ápolja, neveli mint az anya édes gyermekét. Örül minden lépésének s nyájas biztatásával csökkenti bátortalanságát. Miért oly kedves, oly drága gyermek ez az ifjú intézet? Nagyon, nagyon egyszerű a magyarázatja. Valamennyiünknek veritéke, fillére benne van falaiban, valamennyien hordtuk építéséhez a követ, s annak idején Isten nevében, jó reménységgel vetettük meg alapját. Ennek a keletkezését akarom néhány sorban elbeszélni.

Azokban mielőtt ezt tehetném, jó nagyot kell kerülnöm, s hogy kitűzött célomhoz eljuthassak, azt is meg kell mutatnom, hogyan és hol laktak theológusaink a leendő lelkipásztorok az Otthon alapítása előtt. Nem régi írásokból betűzgetem ki, nem élmedett öreg lelkitanítók ajkáról lesem el, csak a magam emlékeit szedegetem elő lassankint. Nem kell könyökig nyúlnom értök a tarisznyába, egészen fent, közel érem. Olyan világosan emlékezem reá, mintha tegnap történt volna. Ézelőtt vagy hét-nyolcz esztendővel, nagyon szigorú volt a tél Pozsonyban, az utczákon valóságos hófalak között

jártunk, s a metsző északi szél különböző melódiákat süvöltött fülünkbe. Egy kis udvari szobácskában laktam másod magammal. A tanya éppen akkora volt, hogy két ágy, meg egy asztal, egy szekrény bele fért. Ülőhelyül ládáink szép domború fedele kínálkozott, ha vendégeink jöttek, őket azzal becsültük meg, hogy az ágyra telepítettük, minek utánna székeket csak úgy tudtunk elhelyezni a szobában, ha folyton egymás hegyett, vagy az asztal alatt tartottuk. Nyaratszaka, a mikor inkább az erdőkben és ligetekben laktunk, egész tisztességes szállás volt; de ősszel s a tél beköszöntével rájöttünk, hogy a mi palotánk több rendbéli hiányossággal ékeskedik. Először az tűnt szemünkbe, hogy egyetlen ablakunk egyszerű üvegtáblái nem veszik komolyan a deczembert, s a réseken oly szabad-
 elvűséggel bocsájtják be a levegőt, mintha lanyha, lágy májusi szellő volna. Ezen tévedéséből tavasz nyiltáig nem tudtuk kigyógyítani; pedig ugyancsak győztük orvossággal; a réseket próbáltuk betömni ó-kalendárium levelével, de hasztalan. A baj még súlyosbodott, mikor az ajtó is követni kezdte a szembe eső ablak példáját. Majd azt vettük észre, hogy nagyon közel vagyunk a padláshoz s nem valami szilárd hidegálló, melegtartó válaszfal van közöttünk, hanem csak deszkázat, a minek hasadékait úgy, ahogy besározták. Nagyon is természetes dolog volt ez, mert a mi lakásunk előbb éléskamra vala, a hol kályhaféle alkotmányok csak vendégképen jelenhettek meg. Azután két karácsony közben befagyott az ablak s két álló hétig nem láttunk ki az udvarra s a szép hófedte háztetőkre. Szállásadó gazdánk, egy érdemes cipésmester pedig fölöttébb takarékosan bánt a fűtő anyaggal, nyilván azért, mert bízott abban, hogy deák el nem vész hidegtől, vagy azért, mert a szálláspénzt nagyon rendetlenül fizettük. Ágrul szakadt szegények voltunk mind a ketten s hazulról nemhogy csurrant volna, cseppenni is alig cseppent a segítség. Sőt a samaritánus szívű cipésmester azzal is megfenyegetett bennünket, hogy ha nem fizetünk, kitesz a hideg hóra, ott ingyen uraskodhatunk. Egy nemes szívű tanárunknak elpanaszoltuk sorsunkat, ő azután ellátott annyi pénzzel, hogy megmaradhattunk a «meleg fedél» alatt. Került pedig ez a meleg fedél havonta fejenként hat kemény forintba. Óriási összeg, mikor a deákéletben a garasnak is olyan nagy szeme van! Adassék tisztesség a pozsonyi konviktusnak, ebédünk fejedelmi volt, úgy legalább este a dél emlékeivel, reggel a dél reménységével elvertük éhünket.

Hála a jó Istennek, ma már minden másképen van. A konviktus most már vacsorát is ad, s a theologusok legnagyobb része biztos hajlékot talál az Otthonban. Dr. Masznyik Endre theol. akad. igazgató s Ébner Gusztáv pozsonyi lelkész közös gondolatából meg-

született magyar földön az első akadémiai Otthon. — Dr. Masznyik felhívására rövid időn összegyűlt ötezer forint az evang. hívek áldozatkészségéből. Elhozta fillérért a szegény, forintját, a kinek Isten több földi jót adott s 1896. október 1-én az új hajlék 18 szegény ifjú számára megnyílt. Ma már huszonnégyen laknak benne, közülök 8 teljesen ingyen, + havi 3 frt, a többi havi 6 frt díj mellett. A szegény, fizetni nem tudó ifjút nem rémiti a hajléktalanság nyomora, mert az Otthon türelmesen vár hónapokig, évhosszat is. A szobák világosak, szárazak, egészségesek s akkorák, hogy két szerény dolgos ifjú szépen, kényelmesen ellakik benne. Ablakai kertre nyílnak s tavasszal beözönlik rajtuk a virággal borított gyümölcsfák andalító illata. Télen meleg a szobák. A munkában fáradtak a társalgó és olvasó szobában találnak szórakozást vagy pedig zenével frissítik föl lankadt lelköket. A köztisztaság és egészség céljait szolgálja a külön fürdőszoba s játszótérül az épület udvara kínálkozik. Egyszóval az ifjú a földiekből megtalálja itt azt a keveset, a mire pályáján szüksége van. Reggel istentisztelettel kezdődik a napi munka, a melyen a theol. ifjak imádkoznak. A házba lépőt a bejáratnál Üdvözítőnk szava fogadja: «Békesség néktek!»

Nagyjában ilyen az Otthonnak a képe. Még csak azt említjük föl, hogy a theol. akadémia második emeletét és földszintjét foglalja el. Életére, a rendre, vagyonra egy theol. akad. tanár ügyel, a ki a tanári karral egyetértve dolgozik az intézet nevelésén. A fa, a mit az alapítók ültettek ez előtt négy esztendővel, már szépen lombosodik s egyre szélesebbre terjeszti ágait. Az alaptőke immár 30,000 koronára rúg s évről-évre növekedik. Nőni fog, reméljük a jövőben is; annál jobban, mennél több ifjú távozik hálás szívvel fedele alól. Mindegyre jobban kitűnik áldásos hatása. A ki egyházunkat szereti, örül, hogy az Otthonban új oltára készült; sőt nem csak örül, hanem áldozatát is elhozza, hogy kedvet találjon az Úr előtt s könnyebb-ségére legyen sok lelkeknek, a kik segedelem után óhajtoznak. Legyen áldás az intézeten, alapítóin, tagjain és munkáján!

RÉGI THEOLOGUS.

A hitnek erőtelenségéről.

Egy szikra is tűz. Próbáld meg, tégy szemet hozzá és éleszd, meglátod tűzzé válik. Az erőtlen hit is hit. A hit nem mindenkor lángoló szövétnek, hanem gyakorta csak pislogó gyertyácska. A gyertya is világít, mint a szövétnek, noha nem oly fényesen. A hit a szem, a melylyel mi Jézust nézzük. A gyenge szem is szem, a

síránkozó szem is szem. Te könyhullatások között ülsz és így panaszkodol: Óh mely nagy szívbeli szorongatásomra vagyon, hogy hinni nem tudok! Óh vajha hinni tudnék! De óh én szívem, az is hiszen, a ki az ő vélekedése szerint való hitetlenségét szívéből megsiratja, mert a könyhullatások bizonyoságot tesznek a hit után való óhajtozásról. A ki szeretne hinni, az már annyi Isten előtt, mintha hinne. Istentől vagyon bennünk a vágy a hit után, Istentől maga a hit, neki tehát mind a kettő egyiránt kedves. A hit a kéz, mivel mi Jézust megfogjuk. A reszkető kéz is kéz. Az is hiszen, a kinek szíve reszket, midőn Jézushoz akar nyúlni. Te sokszor mondod: Miképen vigasztalhatom én magamat Jézus sebeivel, ki fölöttébb rettegek, midőn én nagyobb bűneimről megemlékezem? Nem is vagyok méltó vigasztalásra. De ez is annyi, mint hinni és Jézust reszkető kézzel megfogni. A hit a láb, mely minket Jézushoz viszen. A beteg láb is láb, a ki lassan jár is, azért jár. A keresztyén embernek az ő hitében nem arra kell nézni, hogy *miképpen*, hanem arra, hogy *mit*. Mit tart a te hited? Jézust. Miképpen tartja? Erőtlenül. Semmit sem árt az, csak Jézust tartsa. Az Isten nem a te fogásodon helyeztette az idvességet, hanem a megfogatotton, a ki a Krisztus. Kettős kéz az, mely engem a mennyországba segít. Az én hitemnek keze megfogja Jézust és az ő érdeméhez ragaszkodik. Jézus kegyelmének keze megfog engem és az én erőtelenségemnek segítségére jó. Az én fogásom és tartásom ismét könnyen feloldódik, az ő fogása és tartása annál erősebb. Így én egyszersemind erőtelen is vagyok emmagamban, de erős is az én Jézusomban.

Sz. F. J. °

Ének Jézus szeretetéről.*

Jézus életemnek,

Öröme szívemnek,

Én üdvösségem!

Óh jöjj, Uram, várlak,

Óhajtok uídnád,

Édes reményem!

Istennek áldott fia,

Te hivülők senki nincsen,

Szívom, hif szeretem!

Dár vész hangja harsan,

A te ártanyáidban

Nem bánk félszem.

A föld megindúlhat,

Ésxiéla omolhat,

Csak Te légy velem!

Dűn, halál törjön veám,

Halálomával meg nem ejíthet,

Megfart hív szeretem.

* A sajtó alatt lévő Imádságos Könyvből.

Földi kiracs ságára,
 Csábítson úfjára,
 Ténye mit nekem!
 Kíváncza világnak
 Száz gyönyörű kínálat,
 Te vagy mindenem!
 Tölel, Férus én szívem
 A keresztnél gyulázatja
 S nem szakszifiatja.

Halottaink.

Megnehezült az Úrnak keze mirajtunk. Rettenetes vendéget küldött látogatásunkra: hatalmasok ijedelmét, sínylódók szabadítóját, a halált. Vegyest ragadott el közülünk kifáradt, elerőtlenült, értelmes aggot s élte delén álló, munkakedvtől égő férfit, a kitől még évek hosszú során át munkát, sikereket, diadalokat reméltünk. De meg kell nyugodnunk mennyei Atyánk végezésén s nem szabad vakmerő ajakkal bíráljunk intézkedéseit. Ő jobban tudja, mi szolgál földi gyermekeinek javukra, mikor dorgáljon, mikor örvendeztesen. Emeljen vagy sújtson, a mi tisztünk a bizalom és megnyugvás. *«Jól vagyon Atyám, ez volt a te jókedved!»*

Pukánszky Béla. Benne a theol. akadémiánknak egyik főoszlopa dőlt ki hosszas betegeskedés után, de mégis váratlanul. A reformáció dicső emlékünnepének reggelén ért bennünket a leverő szomorú hír. Mindössze 40 évet élt, de e rövid pályafutásra is ráillik a zsoltárköltő szava: *«azoknak a java is nyomorúság és fáradtság.»* (90. Zsolt. 10. v.) Örökös küzködés volt sorsa anyagi gondokkal, beteg törődött testével, de bármennyit szenvedett, csüggedést, kishitúséget soha nem ismert lelke. A hét hat napján szorgalmasan dolgozott, tudományának, szerette intézetének élt, — a hetedikén pontosan megjelent a templomban, hogy hálát adjon s új erőért fohászkodjék. Önzetlenül szerette egyházát s jutalom várása nélkül, pusztán lelke ösztönéből szolgált Isten országának. 1859. márczius 30-án született Orosházán; Szarvason járta végig a gymnasiumot, majd a budapesti egyetemen s a pozsonyi theol. akadémián tanult. Hosszabb időt töltött a göttingai és berlini egyetemen az ótestamentom tanulmányozása közben. 1884. óta a theol. akadémián működött, mint az ótestamentomi írásmagyarázat tanára. Több szép munkát írt s tudományának híre messze elterjedt. Külföldi egye-

temre is hitták, de ő igazán szerette hazáját s többre becsülte a hazai fekete kenyeret az idegen föld gazdagon terített asztalánál. Itthon maradt dolgozni és szenvedni. Ez előtt két évvel az Úr elszólította oldala mellől derék feleségét, a ki hű osztályosa volt minden örömének és bánatának. Épen Karácsony böjttjén helyeztük a sírba. Két év se telt el s íme az elszakadt lelkek újra találkoztak fenn az egekben, testök az anyaföld édes ölében. Két neveletlen árvája maradt, a kikről bizomnyal gondot visel a jó Isten, a ki az éhezőt táplálja, a szonjazót megelégtíti, a mezítlent fölruházza. Az elköltözött hűséges sáfár emléke legyen áldott! Temetésén Trsztyénszky Ferencz esperes mondott megható gyászbeszédet. Az akadémia nevében dr. Masznyik Endre igazgató, az ifjúság nevében Timkó György búcsúzott el a feledhetetlen halottól. *«Boldogok a halottak kik az Úrban halnak meg, mert megnyugosznak fáradalmaik után és cselekedeteik jutalma követi őket!»* (Ján. Jel. 14. 13.)

Batizfalvy István. Egyházunk régi érdemes munkása volt, a ki egész sereg derék, nemes embert nevelt föl, mint középiskolai tanár. 74 évet engedett néki az Úr kegyelme e bujdosás völgyében. A szabadságharcz idején honvédképen szolgálta hazáját, utóbb azon seregbe állt, mely nem fegyverrel, hanem tudománnyal, könyvvel harczolt a hazáért is, Isten országáért is. Tanár lett a budapesti ev. gymnasiumban. Sok hasznos iskolakönyvet írt s azonfelül buzgón törekedett azon, hogy iskoláink folyton fejlődjenek. Mint tanár az ifjúságnak meglelelkű barátja volt s tanítványai, ismerősei őszintén gyászolták az agg munkást, a ki fájdalmas élet után pihenni tért. Az Úrnak békessége virrasszon porai felett!

Sztehlo Andor volt dobsinai és budai lelkészt 84 éves korában szólította magához az Úr. Munkás, fáradhatatlan pásztor volt, a ki híveinek minden ügyét-baját ismerte s rajtuk örömet segített. Ügynöke volt a Gusztáv Adolf-egyletnek s e hivatalában sok küzködő egyházunkat emelt föl porból hathatós közbenjárásával. Hű szolga volt, méltó arra, hogy emlékét megőrizzük. Régi papi családból származott, mely sok derék lelkipásztort adott egyházunknak. Fájdalom, e tiszteletre méltó ároni családaink egyre ritkúlnak. Más vágy lelkesíti az újabb nemzedéket, mulandó világi hívság, nem az Úrnak szolgálata. Szemei földiekhez tapadnak.

Achim Ádám kiérd. békési esperes és szarvasi lelkész 71 éves korában húnyt el. 44 évet töltött a lelkipásztorság mezején. Vagyonát a kis-kondorosi egyházra hagyta (mintegy 100,000 forintot), a melyet ő fejlesztett filiából anyaegyházzá. Nyugalalmát is e kedves gyülekezetében találta meg. Az utolsó években sok támadás érte, de ő tántoríthatatlanul haladt előre pályáján. Új szép templomot épített

a szarvasi egyház s harmadik lelkészt választott az ő kormányzása alatt. A nyáron azonban ágyba döntötte a betegség, ott sínylődött az egyet. Gyámintézet s Luther-társaság gyűlése idején is. Az Úr adjon néki zavartalan békességet a földben, lelkének jobb hazát a mennyben!

Az egyházi élet köréből.

Olvasóinkhoz! Isten nevében, az ő segítségével hívásával megindítottuk kis lapunkat. Hitrokoni bizalommal köszöntünk be hozzátok szíves «Fogadj Istent» remélve a barátságos jónap kívánásra! Nem anyagi haszon, hívságos dicsőség keresése adta kezünkbe a tollat, hanem az az Isten sugallta vágy, hogy néktek szolgáljunk, ebben a lapocskában is prédikáljuk a mi Urunk evangyéliomát, terjeszszük Isten országát. — A «Jó Pásztor» havonkint egyszer, egy ívnyi terjedelemben jelenik meg s közölni fog vallásos költeményeket, egyházi énekeket, bibliai rajzokat, történelmi képeket, elbeszéléseket, egyházi közintézményeink (közalap, gyámintézet, diakonissaházak, árvaházak, lelkészi nyugdíjintézet stb.) népszerű ismertetését, általában biztos, hű tanácsadója, meghitt barátja, utbaigazítója akar lenni a megváltozott viszonyok közt sok kísértéssel küzdő híveinknek. A szerkesztőt, mint lapunk első két száma mutatja, munkájában jó nevű írók támogatják.

A lap árát oly csekélyre szabtuk, hogy a keze munkájából élő napszámos ember is megrendelheti, — egy évre két koronáért, félévre egy korona húsz fillérért. — Kérjük olvasóinkat, hogy a lap árát legyenek szívesek minél előbb a kiadóhivatalhoz vagy a szerkesztőhöz beküldeni, hogy a szétküldés akadálytalanul történhessék.

Az esperesi hivatalokat felkérjük, hogy hatáskörükben lapunkat ajánlani sziveskedjenek.

A «Jó Pásztor» második számát már csupán az *espereségekhez* és olyanoknak küldjük, kik arra előfizettek. Az első szám nagy költséggel 8000 példányban adatott ki és küldetett szét; megismerhette mindenki, ajánlotta önmagát.

Számítunk arra, hogy a mélyen tisztelt esperes urak nem tagadják meg kérésünket.

Reformáció ünnepe. Október 31-én ünnepelte a protestáns világ annak emlékét, hogy az Úr újra napvilágra hozta evangyéliomát a reformátorok által, a kiket szent igéjének szolgául kiválasztott. A theol. akadémia e napon délelőtt istentiszteletet tartott, a melyen

Raffay Sándor tanár magvas szép beszédben fejtegette a nap jelentőségét. Délután a hallgatóság rendezett ünnepet az akadémia dísztermében felolvasással, szavallatokkal. A szereplők (Máté Károly, Jancsuskó László, Chugyik Pál, Kiss Béla) lelkes előadásukkal mindvégig lebilincselve tartották a nagyobbbrészt hölgyekből álló közönséget.

Egyetemes gyűlésünket Budapesten október 18-án és következő napjain tartottuk. Prónay Dezső báró egyet. felügyelő s Baltik Frigyes dr., püspök közös elnöklése mellett. A gyűlést az egyetemes felügyelő hatalmas beszéddel nyitotta meg s a tanácskozás során Zelenka Pál püspök jelentést tett múlt évi jeruzsálemi útjáról, a melyre II. Vilmos német császár hívta meg a magyar ev. egyházat. — A gyűlés sok fontos dolgot határozott el egyházunk érdekében. Adja Isten, hogy igazán áldássá váljanak evang. híveinkre nézve.

Luther-Társaság. *Bachat Dániel*, a Luther-Társaság buzgó al-elnöke nagy elfoglaltságára hivatkozva lemondott állásáról. Bár sajnálattal látjuk a valóban irodalmi férfiú távozását a fontos helyről, megnyugszunk másíthatatlan akarátán. Egyszersmind melegen üdvözljük utódját, *Horváth Sándor*, budapesti magyar lelkészt, a ki eddig is tevékeny munkásságot fejtett ki a Társaság életében. Őszinte szívvel kívánjuk, hogy munkája gazdag áldást teremjen!

Ihász Lajos. A dunántúli ág. hitv. ev. egyházkerület a nyáron elhunyt *Radó Kálmán* helyébe nagy többséggel *Ihász Lajost*, a zalai egyházmegye felügyelőjét, a dunántúli ker. gyámintézet világi elnökét választotta meg felügyelővé. Ihász Lajos munkás, egyházas jellemű, buzgó evangélikus ember, a ki áldozatkészségével minden nemes cél támogat. Se szeri se száma jótékony adományainak amikkel szegény egyházakat, iskolákat, egyházi intézeteket gyámolít. Áldozatkészségénél csupán szerénysége nagyobb; szeret jót tenni, de lelke kívánságából s nem ünneplés kedvéért. Őszintén örülünk, hogy a kerület ilyen méltó férfiút szemelt ki a díszes állásra s kívánjuk, hogy Isten áldása kísérje új hivatalában is!

Érsekújvár. Az érsekújvári szervezkedő félben levő evang. fiókegyházban okt. 29-én tartotta az első istentiszteletet Kovács Sándor, az új missionarius. A nagy katolikus fészekben mintegy 130 hívünk van, a kikhez még mintegy 80 ref. testvér számítandó. Az istentiszteleten összesen 140 hívő vett részt s az Úr asztalához járult 80. Az istentisztelet számára a Balassa-Gyarmati Nyomda-Részvénytársaság ingyen kinyomatta az énekeket 200 példányban. E nemes figyelemért ezennel meleg köszönetet mond az érsekújvári hívek ez idő szerint való lelkipásztora.

A komáromi új evang. templomot hír szerint advent harmadik vasárnapján szenteli fel dr. Baltik Frigyes püspök.

*Az evang. theologusok otthona kiadásában
most jelent meg*

a „Protestáns Esték“

II. füzete.

TARTALOM:

<i>A monotheismus a görögök- nél és izraelieknél . . .</i>	<i>Pukánszky Bélától.</i>
<i>A fejedelemasszony udvara</i>	<i>Kovács Sándortól.</i>
<i>A női kéz . . . . .</i>	<i>Hegedüs Sándortól.</i>
<i>Sokrates . . . . .</i>	<i>Stromp Lászlótól.</i>
<i>Versek . . . . .</i>	<i>Szabolcska Mihálytól.</i>
<i>A provencai troubadourok</i>	<i>Albert Józseftől.</i>
<i>Jean Paul a leánynevelésről</i>	<i>Dr. Masznyik Endrétől.</i>
<i>Az evangelium Japánban .</i>	<i>Dröhle Vilmostól.</i>
<i>A munkáskérdés és a soci- alis reformok . . . . .</i>	<i>Schulpe Györgytől.</i>
<i>Költözés más világba . . .</i>	<i>Stromp Lászlótól.</i>
<i>Carlyle Tamás . . . . .</i>	<i>Jónás Jánostól.</i>
<i>A halotthamvasztás keresz- tyén álláspontról . . .</i>	<i>Dr. Masznyik Endrétől.</i>

*A vaskos 20 nyomtatott íves mű ára 1 frt, díszes an-
golvászon kötésben 1 frt 50 kr.*

*A megrendelések a Balassa-Gyarmati Könyv-
nyomda Részvénytársasághoz vagy Kovács Sán-
dor theol. tanár úrhoz Pozsonyba intézendők.*

Karácsonyra megjelenik!

Sajtó alatt van s karácsonyra
megjelenik

a következő mű:

IMÁDSÁGOS KÖNYV

az evangéliom népe számára.

Régi jeles szerzők műveiből szerkesztette

Kovács Sándor.

Ára: Egyszerű kötésben egy korona, dí-
szesebb kötésben három korona, legfi-
nomabb kötésben öt korona.

Bővebben tájékoztat a mai számhoz mellékelt
felhívás.

Karácsonyra megjelenik!